

BONY DEL MANYER

per la Coma d'Engorgs

Distància	11,8 km
Desnivell acumulat	1078 m
Nivell de dificultat	moderat
Data	9 de desembre de 2006
Cartografia	Ed. Alpina: Tossa Plana Puigpedrós (hivern) (1:25.000).
Punts per a GPS	Bony del Manyer

La de Meranges, pròpiament dita Valltova, és una vall cerdana orientada a migdia, propera i paral·lela a la de la Llosa i perpendicular a la del Segre. La recorre el riu Duran, amb capçalera al circ dels Engorgs, tributari del marge dret del Segre. Com la seva veïna no disposa de grans instal·lacions turístiques o de lleure, ni és densament poblada. Te petits nuclis poblacionals dispersos a la part mitja i baixa: All, Isòvol, Olopte, Cortàs, Gréixer, Eller, Meranges i Girul. Aquí deu raure part del seu encant, perquè conserva força dignament la seva fisonomia. Per a

l'excursionista és d'obligada visita, amb possibilitat de diversos itineraris i cims amb un component paisatgístic molt apreciable, dels que destacaríem un dels sostres comarcals, el Puigpedrós i tot el circ d'Engorgs. Compta amb dos refugis: un guardat (Malniu) i un de bivac (Engorgs). El GR 11 travessa els Engorgs i els comunica a ponent amb la Vall de la Llosa, per la Portella d'Engorgs. Per la de Meranges hom pot accedir a la Coma de Campcardós, al nord.

Per la seva orientació és una vall assolada que fa bo de visitar-la tot l'any, parant compte a l'estat de la neu pel perill d'allaus. A nosaltres ens plau molt a la tardor, prop del riu al Pla de Campllong, quan els arbres de ribera canvien de color.

L'excursió que proposem te l'al·licient de transcórrer la primera part pel costat del riu Duran que salva el desnivell amb diversos salts. No pas espectaculars, però dignes d'entretenir-s'hi una bona estona. Després hom pot continuar meravellant-se al circ d'Engorgs d'origen glacial. En donen testimoni la característica forma de "U", les roques "moltonades", polides per l'acció erosiva del pes del glaç, escampades arreu i els llacs formats per dics naturals de rocam arrossegat. El goig complert el tenim enfilant-nos al Bony del Manyer des de on tenim una superba perspectiva d'aquesta part dels Pirineus.

No és una ruta aconsellable per a fer-la amb molta neu. En diversos punts el risc d'allaus pot ésser considerable, especialment a Coma Pregona: en passar-hi hom s'adona de la virulència amb que poden caure. No era el nostre cas dons el mantell tenia poc gruix i començava més amunt, a partir del 2.300 metres, més o menys. Una alternativa per arribar-se als Engorgs, a costa de perdre's el bonic tram pel costat del riu Duran, és des del refugi de Malniu, seguint el GR 11 que passa paral·lel però més enlairat. En aquest cas el desnivell és inferior. Una altre itinerari

per fer aquest cim és des de la Vall de la Llosa, pel riu i estany de Calm Colomer, amb similar llargària i quelcom més de desnivell. El tram del GR 11 entre el refugi i la portella és de senyalització molt deficient i el seu traç als mapes difereix lleugerament de la realitat. Hi ha però fites i el rumb resulta força evident.

Portàvem raquetes però, com hem dit, el gruix nival era escàs i no va caldre despenjar-les de la motxilla. Preteníem fer la ruta circular, carenejant fins la Carabassa i baixant pel Pla de Matons. Al matí bufava vent de nord i el cel era diàfan. A partir de migdia però va encalmar i s'alçaren nuvolades. Un cop a dalt del Bony, la boira començava a escampar-se ràpidament per tota la carena i va fer repensar-nos-hi, i baixar pel mateix camí.

Descripció de l'itinerari.-

Prenem la pista que va de Meranges al refugi de Malniu, enquitranada al començament, cada cop més deficient a partir de Girul, apte però, si no hi ha neu, per a tota mena de vehicles. Un trencall a l'esquerra indica a la Carabassa pel Pla de Matons. Uns metres més amunt, quan la pista fa un tancat revolt a la dreta, surt un altre trencall indicat vers el refugi d'Engorgs. Hem de deixar el vehicle aquí que hi ha prou d'espai. Podríem seguir un torç més, però la hi ha restringida la circulació a usos professionals.

Som al Pla de Campllong (1.730 m). Seguim la pista en direcció nord, pel marge esquerre del riu. Deixem un parell de trencalls i ponts que el creuen. La nostra ruta seguirà sempre sense canviar de marge. Voregem un gran prat envoltat de pedra en sec. Prenem un corriol, força fressat i convenientment senyalitzat amb un cartell, que surt a mà dreta. Aviat atenyem el primer salt del riu i comencem a guanyar alçada paulatinament. Trobem fites sovintejades.

Passem pel bosc de Corniols. Creuem alguna torrentera que s'escola del Pedradreta. L'aigua envaeix el nostre corriol i el glaç (a finals de tardor) ens obliga a prendre precaucions. Quan camí fa algunes llaçades per salvar una altra torrentera tot guanyant alçada, abastem el segon salt del riu. Seguim el corriol envaït per l'aigua i quan el camí s'aplana, entrem en una zona que fa frissança: pedres i restes de grans arbres arrossegats fins a l'altre marge del riu. El testimoni dels allaus son ben evidents. Som a Coma Pregona (2.050 m). El camí, malmès, es podria perdre, però les fites ajuden.

Després d'un tram planer, tornem a guanyar alçada en direcció a un replà amb restes d'antigues parets de pedra seca per guardar el bestiar: la Pleta d'Engorgs, presidida per la cabana del Tarter, amb el sostre en força mal estat, mig foradat, que a penes si serviria per aixoplugar-nos-hi en cas de mal temps. El corriol es desdibuixa entre el roquissar, però les fites ens orienten vers un ressalt rocós, per sota del que el riu s'encaixonona en un petit congost saltant i obrint-se pas entre grans blocs de roques. És el Forat del Bou, obligada parada per gaudir de la petita meravella amb la que la natura ens obsequia. Ens cal grimpar lleugerament per aquest ressalt. El corriol passa proper a la cinglera, amb el riu brogint sota els nostres peus. Després seguirà guanyant alçada paulatinament fins a ajuntar-se amb el que prové del Refugi de Malniu, per on transita el GR 11. Els senyals del GR ens acompanyaran fins al Refugi Joaquim Folch i Girona (2.380 m) a les 2 h de marxa efectiva.

Si fins ara els nostre rumb era nord, nord-oest, a partir del refugi cal canviar-lo. El circ d'Engorgs forma una gran colzada un braç de la qual s'orienta de ponent a llevant i l'altre, per la que hem arribat, a migdia. El nostre destí és ben evident: els

dos bonys del Manyer, destaquen a sud-oest. En cal enfilem-nos primer vers un replà en direcció a ponent, seguint el un GR pobrament senyalitzat, però hi ha fites que ens ajuden a localitzar el camí. Atenyem un replà i el pendent disminueix. Trobem el primer estany que deixem a l'esquerra. La Portella d'Engorgs ja és evident davant nostre, a ponent. És el camí que recomanen les ressenyes. Però optem per virar vers sud-oest i enfilem-nos per una pala entre els dos cims, orientada a nord-est. Atès l'estat de la neu, ens sembla més ràpida aquesta alternativa que ens menarà al cim per llevant que no pas voltar-lo i enfilem-nos-hi per ponent, pel camí "habitual" de la Portella.

El pendent és fort, en alguns punt tal vegada entre 30° o 40° però amb grampons el pugem sense més problema que parar-nos de tant en tant per recuperar l'alè. Fem llaçades abastem un collet entre els dos cims, anem a la dreta, donem la volta al con pedregós i ens hi enfilem ajudant-nos lleugerament de les mans, sense problemes.

A dalt podem gaudir a ple de la vista i fer fotos. No per gaire estona: aquí i allà sorgeixen nuvolots com bolets i la boira comença a ajaçar-se per les carenes del voltant. A migdia s'allargassa el cordal de turons fins a la Carabassa, objectiu al que hem de renunciar per la boira. A sud-oest, sota nostre, l'estany de Calm Colomer i per sobre, la carena fins al Roc Lliçà. Més enllà, a ponent, la Tossa Plana i la Muga. A nord-oest, la plana de la Portella d'Engorgs. De darrera seu juguem a endevinar qui és qui de entre els cims dels circs de Pessons i dels Colells. Al nord, al fons del circ, ens costa de destriar els estanys glaçats de Minyons o dels Aparellats, el de la Portella i el Llong. Darrera s'alcen la Tosseta de l'Esquella i els pics d'Engogr. A nord-est, treuen el nas tímidament el Roc Colom i el Peiraforca, néts de neu i, fent-los ombra, la gran mola del Puigpedrós. A sud-est, la vall per la que hem vingut i per la que aviat emprendrem el camí de retorn.